

Mal for utdanningsplaner i Helse Vest

Utdanningsvirksomheten skal sørge for at utdanningen av legespesialister skjer innen faglige forsvarlige rammer og på en måte som sikrer tilstrekkelig kvalitet og gjennomstrømning i utdanningsløpet. Det skal lages en **overordnet utdanningsplan** for den enkelte spesialitet som angir hvordan virksomheten vil sikre at leger i spesialisering kan oppnå læringsmålene. Formålet med den overordna utdanningsplanen for hver av spesialitetene er å beskrive oppbygning og rekkefølge for hele utdanningsløpet i spesialiteten, inkludert spesialiserings- /suppleringsjeneste.

Forskriften stiller tydelige krav til hva utdanningsplanen skal inneholde. Helse Vest har laget en mal for hvordan utdanningsplanen skal utformes. De ulike planene vil bli publisert på Helseforetakenes nettsider og vil være tilgjengelige for 1) spesialitetskomiteene som skal godkjenne og vurdere utdanningsvirksomhetene og 2) for LIS som skal søke jobb.

Utdanningsplanene skal senest publiseres på Foretakenes nettsider - 1 juni 2019 og skal deretter oppdateres årlig.

Spesialitet Urologi

Revidert i september 2025

Beskrivelse av utdanningsvirksomheten

Urologisk seksjon i Stavanger er en del av Kirurgisk klinikk og er ansvarlig for behandling av urologiske problemstillinger for en befolkning på ca. 400 000.

Dette innebærer urologisk kreftkirurgi, steinkirurgi og funksjonell urologi. Tilknyttet til urologisk seksjon er også prostatasenter som tar seg av utredning, behandling og oppfølging av pasienter med prostatakreft.

Avdelingen har 8,5 overleger /spesialister i urologi hvor en overlege /spesialist i urologi med 50% stilling ved prostatasenter. En overlege er langtidssykemeldt. Det er 7-delt vaktordning på urologisk seksjon (fra november 2025). Avdelingen har 7 LIS3 leger under utdanning i urologi. 2 LIS 3 leger går urologisk vakt som konstituerte overleger. Totalt 5 av LIS 3 legene har hatt spesialiseringsperiode. Resten av LIS 3 legene går i kirurgisk forvakt sjikt. Avdelingen har 2 LIS 2 som er ansatt på kirurgisk klinikk og går per nå i det uerfarne kirurgiske forvakt sjiktet og er i rotasjon. Til sammen er det da 7 LIS 3 leger (inkludert 2 konstituerte overleger) og 2 LIS 2 leger på urologisk avdeling.

En av LIS 3 lege utfører spesialiseringsperiode ved HUS til enhver tid.

Urologisk seksjon har 22 sengeplasser med ca. 2500 døgnopphold og 500 dagpasienter.

Vi har 8 operasjonsstuer i uken på sentral operasjon og ca 12 poliklinikker i uken.

Dagkirurgisk enhet tilknyttet til urologisk seksjon er adskilt fra hovedsykehuset og ligger i Hillevåg, ca. 8 min. gangavstand, der har vi 3 faste operasjonsdager per uke. Det er også annenhver uke, halv dag avsatt til dagkirurgi for barn under 3 år ved SUS.

Poliklinisk virksomhet med ca. 10 - 12000 oppmøter per år. Her foregår utredning med cystoskopier, ultralyd av blære og prostata evt. nyre og eksterne genitalia. Mulighet for små kirurgi og urodynamisk undersøkelse med 2 uroterapeuter. Det er også 2 kreftsykepleiere tilknyttet urologisk poliklinikk.

Prostatasenteret er en del av den polikliniske virksomheten og er utstyrt med moderne ultralyd, biopsitakingsutstyr og BK fusjon system for målrettet vevsprøvetaking fra prostata.

Seksjonen er utstyrt med moderne endoskopisk og laparoskopisk utstyr samt tilgang på DaVinci robot for nyre og prostatakirurgi.

Det er ikke egen ESWL maskin på avdelingen, men vi leier utstyr og behandler pasienter x 1 per måned ved dagkirurgisk enhet.

Det er tett samarbeid med andre avdelingene, ukentlige MDT møter (prostata, nyre og generell urologi).

Beskrivelse av utdanningsløpene

LIS-2 – generell kirurgisk rotasjon i 6. mnd. Introduksjon til sengepostarbeid, urologisk poliklinisk og operativ virksomhet. Cystoskopi opplæring, samt inngrep på ytre genitalia og enkle endoskopiske prosedyrer som stent innlegging/fjerning, blæresteinskusning og evakuering av koagler eller fremmedlegeme fra urinblæren.

LIS-3 – Urologi – 4 år

0-6 mnd: sengepostarbeid, poliklinisk virksomhet, operativ virksomhet (assistanse), videre cystoskopi opplæring. Urologisk ultralyd bruk. Stent innlegging/fjerning som første operatør med supervisjon.

7-12 mnd: transurethral kirurgi: TUR-B og TUR-P.

13-24 mnd: Dagkirurgisk virksomhet: TUR-P, urethrastriktur, fimose, hydrocele, varicocele, botox behandling. Enkel og mer avansert stein behandling.

25-36 mnd: Barnekirurgiske inngrep som orchiopexi og hydrocele. Nyrekreft behandling, prostata kreftbehandling, nevrourologi. Avansert stein behandling (PCN-L). Behandling for kreftsykdom i øvre urinveiene. Opplæring i robot kirurgi dersom interesse og behov.

36-48 mnd: Spesialiseringsperiode hovedsakelig ved Haukeland Universitets Sykehus eller annen institusjon som er godkjent for urologisk spesialitet.

Det utføres ikke cystektomier/cystoprostatektomier, behandling med avansert urinavledning, behandling for ca. penis, RPLND (retroperitoneal lymfeglandel disseksjon) og inkontinens behandling med implantater i Stavanger siden dette er sentralisert til Haukeland universitetssykehus i Bergen (LM 22, 38, 64, 65, 82)

Stavanger universitetssykehus har avtale med Haukeland universitetssykehus om spesialiseringsperiode i lengde på 12 mnd. Og man prøver å ha en LIS 3 ved HUS til enhver tid.

En flaskehals ved urologisk avdeling er prostata inngrep for BPH, hvor etter nye spesialistregler skal alle LIS ha 70 inngrep. Det er stort fokus på dette og det opereres mellom 60-80 TUR-P i året ved SUS per nå. Det er alltid en LIS som er tildelt operasjon under supervisjon.

Vi jobber med å få operert flere pasienter med TUR-P framover slik at vi får tilstrekkelig operasjoner for LIS sin utdanning.

Det er også lagt interne avtaler på SUS med hudavdelingen, anesthesiavdelingen (intensiv avd.) og plastikk kirurgisk avdeling mtp utdanningen i felles kirurgiske spesialiteter (LIS 2) for å kunne oppnå læringsaktiviteter og læringsmål.

Vaktplan og dagarbeidsplan for LIS er organisert slikt at læringsaktivitetene kan oppnås på dagtid under vanlig drift, men en del av disse blir også oppnådd på vakt. Det er fokus på jevn fordeling mellom arbeidet på urologisk post, urologisk poliklinikk og operasjon for alle LIS leger. De som evt. mister sin dag f.eks på poliklinikken eller operasjonen prøver man å ordne slik at de får denne tilbake senere.

Introduksjon av nye LIS

Nye LIS ved urologisk avdeling vil begynne ved urologisk sengepost for å bli kjent med rutiner og faget. Det er alltid tildelt post/gruppe ansvarlig overlege som er ansvarlig for grunnleggende opplæring, supervisjon og er tilgjengelig for rådgiving.

Videre blir man introdusert til den polikliniske virksomheten, først som observatør, deretter gradvis overgang til å ha egne pasienter. Det vil alltid være kvalifisert fagperson tilgjengelig for supervisjon, spørsmål eller tilsyn. Operativ opplæring skjer alltid i regi av en kvalifisert operatør.

Supervisjon, veiledning og faglig utvikling.

Generelt skjer opplæringen trinnvis. Først assistent, så blir man assistert og til slutt skal man være selvstendig på post, poliklinikk og operasjonsstuen. Supervisjon er mest i begynnelsen og så er det alltid en kvalifisert fagperson som vedkommende kan få hjelp fra.

Alle LIS får oppnevnt veileder i løpet av første måned. Det skal være veiledningsmøte en gang pr måned i ca. 30-45 min. varighet mellom LIS og veileder. Dette dokumenteres i Kompetanseportalen.

Faglig utvikling (progresjon) blir vurdert på møter i utdanningsutvalget/kollegiet to ganger i året, der overlegene gjennomgår alle LIS 3 og ser på utdanningsplanen og operasjonsliste. Det vil bli sett hva som mangler og legge opp plan for utvikling neste halve året. På denne måten sikres det at det er en samlet vurdering som gis, og man unngår at «dårlig kjemi» mellom LIS og enkeltoverleger blir utslagsgivende.

Veileder har ansvar for å formidle den samlede vurdering tilbake til LIS. Fordypningdager ligger markert i tjenesteplanen.

Avdelingen forsøker så langt det er mulig å legge til rette for at man deltar på avdelingens møter.

Vurdering og dokumentasjon av oppnådde læringsmål

LIS er ansvarlig for å sende prosedyrene til godkjenning i Kompetanseportalen. Veileder godkjenner oppnådde læringsmål før de blir sendt videre til leder. Fagansvarlig overlege bistår i vurderingen hvis det trengs.

Teoretisk undervisning

Det er undervisning hver onsdag 45 minutter på morgenen og 60 minutter på ettermiddagen. Dette gjøres 40 uker/år (70 timer/år). I tillegg er det felles undervisning for sykehuset hver fredag, separate traumeundervisning og LIS-undervisning.

Det er lagt 3 års undervisningshjul som man prøver å holde for å komme gjennom urologisk pensum. Man henter eksterne forelesere der det er mulig. Undervisningsplan tilpasses også til evt. pressende tema som vi ønsker å høre mer om, akutte endringer i avdelingens drift evt behov for informasjon fra andre faggrupper på sykehuset.

Hovedregelen er at LIS leger får permisjon til obligatoriske kurs. LIS leger som har kortest tid til spesialitet vil bli prioritert dersom ikke alle søkere kan gis permisjon.

Felles kompetansemål (FKM)

Alle LIS skal oppfordres til å delta i avdelingens pågående kvalitetssikringsarbeid, og alle kan bli bedt om dette. Det er et mål for avdelingen at LIS skal ha gode kunnskaper om nytteverdien og resultatene av den behandlingen vi tilbyr. Gode prosjekter medfører avsatt tid. Fellesmålene oppnås med aktiv veiledningen, klinisk tjeneste og kurs. Det er satt av tid til veiledning og fri til kurs, se under supervisjon, veiledning og faglig utvikling. Viser til mer detaljert plan som er utarbeidet for Felles kompetansemål LIS 2 og LIS 3 Helse Vest.

Utdanningsutvalg og utdanningsansvarlig overlege

Utdanningsutvalg har en overlege, en konstituert overlege og en LIS. En av overlegene er utdanningsansvarlig overlege som skal lede utdanningsaktiviteten i avdelingen.

Forskning

Det er ingen som har PhD ved urologisk avdeling per dags dato.

Det er to LIS 3 som er i gang med PhD og seksjonen deltar i 2 internasjonale studier. Det er et mål for avdelingen for å få opp forskningsaktivitet og det jobbes aktivt med det.

Alle LIS oppfordres til å delta i forskning. Det er et mål for avdelingen at LIS skal forske. De som dokumenterer gode prosjekter kan få avsatt tid til å jobbe med dette. Det oppfordres til å sende inn abstrakter til nasjonale og internasjonale kongresser.

Individuell utdanningsplan

Ved tilsetting vil det utarbeides en individuell utdanningsplan for LIS, som viser hva LIS skal gjennomføre (læringsmål, læringsaktiviteter og læringsarenaer), basert på hvor i utdanningsløpet LIS starter. Den individuelle utdanningsplanen oppdateres og utarbeides av LIS i samarbeid med veileder og evt. utdanningsansvarlig overlege. Planen skal godkjennes av leder.

Simulering og ferdighetstrening

Alle LIS har tilgang til simuleringsutstyr. Utstyret kan brukes innenfor og utenfor arbeidstiden. Ikke alle simulatorene er gode for urologiske prosedyrer, men generelle ferdigheter for f.eks. laparoskopi kan oppnås.

Tillitsvalgte

Hans Espeland er tillitsvalgt for overlegene og Magnus Andreas Nordstrand for LIS.

Kontakt

For spørsmål om spesialistutdanningen ta kontakt med utdanningsansvarlig overlege Adam Cais eller seksjonsoverlege Birthe Sofie Skudal.